

‘Je leert tot aan je dood toe, elke dag’

Half Nederland leerde van hem met lichtcomputers werken. Nu gaat Don Courchaine met pensioen. ‘Ik weet nog niet wat ik er van moet denken. Een half jaar geleden dacht ik nog ‘goh lekker’. Maar je zit zo lang in dat theaterleven. Dat moet je blijven opsnuiven en de smaak proeven.’ | DOOR: ERIC DE RUIJTER |

Het liefst had Don Courchaine acteur willen worden. ‘Dat is wat ik eigenlijk wilde, beroemd worden en naar de Toneelschool. Maar dat was onmogelijk. Daarvoor moest je HBS hebben en ik had alleen Mulo. Ik heb vervolgens de amateuropleiding bij Gelijn Molier in Amsterdam gedaan en heel veel amateurtoneel gespeeld. Van huis uit waren we allemaal erg muzikaal. Mijn moeder speelde piano en mijn oom gitaar. Ik geloof dat ik zes was en mijn broer Geoffrey acht, toen wij onze eerste gitaar kregen. Wij waren altijd op instrumenten aan het spelen. Later begonnen we ook bandjes en traden we op. We vonden het allebei heerlijk om voor een publiek te staan. We hadden zelfs op een gegeven moment een contract met een militaire gezelligheidsvereniging en speelden in kazernes covers van de Stones, Beatles en Pretty Things.’

Hoe ben je in de theatertechniek terecht gekomen?

‘Door het spelen bij amateurverenigingen had ik te maken gekregen met theatertechniek. Daarnaast deed ik veel

belichtingen voor reclamefilms. In 1979 resulteerde dat in Courage Light, dat ik samen met mijn broer heb opgericht. Daar zaten we dan op de Koudehorn in Haarlem! Wij dachten dat de wereld wel naar ons toe zou komen, maar dat gebeurde natuurlijk helemaal niet. Toch begon het te lopen. Mijn broer was meer de boekhouder en ik degene die op pad ging. We gingen Compulite importeren. De eerste lichtcomputer hebben we in de Oranjerie in Roermond neergezet. Voor die gelegenheid kwam zelfs de directeur van Compulite, Fred Senator, naar Nederland. Vanwege de kosten logeerde hij bij mij thuis. In Roermond logeerden we om dezelfde reden bij de toneelmeester, Ton Abbenbroek. Het liep niet geheel van een leien dakje: tijdens de eerste voorstelling raakte de computer oververhit. Het deksel moest wijd open staan. Fred zat in die computerbak te klooiën, Ton moest aan de achterkant de schuiven bedienen, over het deksel heen, en ik stond met een ventilator de zaak koel te houden. Zo hebben we de eerste voorstelling in Roermond gedraaid. Daarna werkte de lichtcomputer overigens prima.’

Na twee jaar ben je uit het bedrijf gestapt, waarom?

‘Mijn broer kon de zaak verkopen aan Theatre Projects. Hij bleef er werken als directeur. In die periode kwamen ook Reind Brackman en Allart Okx daar werken. Ik ben toen als zelfstandige doorgedaan met Compulite. Maar Compulite Israël vond het erg dunnetjes als ik hen als eenmansbedrijfje zou vertegenwoordigen. Zij wilden dat ik samen ging werken met Mittmann Elektronik in Duitsland. En dat heb ik heel lang gedaan. Het liep als een trein. In 1986 kreeg ik een hele mooie opdracht van Philips Projects. Ik mocht in Taiwan alle lichtapparatuur leveren aan de National Theater and Concert Hall in Taipei. Dat was heel apart, vooral omdat ik daar ook een half jaar hoofd van de afdeling lichttechniek werd. In diezelfde periode ging Theatre Projects Engeland failliet en sleepte het Nederlandse bedrijf daarin mee. Toen stonden dus ook Reind en Allart op straat. Zij begonnen Beo. Ik kreeg in Taipei te horen dat zij aan het Ro Theater een Compulite-computer had-

| FOTO: © ERIC DE RUIJTER |

den verkocht. Ik was des duivels. Ik had bloed, zweet en tranen vergoten en lang op zwart zaad gezeten om Compulite aan de man te brengen. Eenmaal terug in Nederland ben ik op hoge poten naar de heren Beo op de Herengracht in Amsterdam gestapt. Ik was zo boos dat ik eerst een paar blokjes om ben gegaan. Ik stond gewoon te trillen op m'n benen. Ik liep die ouwe groentezaak binnen die ze hadden gehuurd en daar zat Reind achterin achter een pc'tje. "Hé Don, momentje, ik kom zo bij je," zei ie. Dat duurde nog een half uur. Ik ontplofte zowat. Enfin, we hebben met elkaar gepraat. Het eindresultaat was dat we toch redelijk als vrienden uit elkaar gingen en ik vanaf 1988 bij Beo ging werken. Ik moet zeggen dat ik

daar totaal geen spijt van heb gehad. Ik heb heel fijn met Reind en Allart gewerkt.'

'Ik was altijd onderweg. Ik ben geen bureaumens, maar een mensenmens. Ik werkte meer van "ik kom een kopje koffie bij je drinken", in plaats van dat ik met een orderformulier kwam en vroeg wat ik kon noteren. Ik verkocht dimmers, computers, een tijdje schijnwerpers, maar ik gaf bovenal heel veel trainingen. Ook als er in een theater nieuwe mensen bij kwamen, instrueerde ik die. Ik heb ook wel les gegeven op de theaterscholen in Maastricht, Antwerpen en Amsterdam. Dat is dankbaar werk, omdat studenten graag willen leren. Op een gegeven moment hoefde ik ook

'Krijg je een mooie opdracht, dan ga je uit eten. Verlies je een opdracht, dan ga je ook uit eten'

bijna niet te verkopen: Compulite werd een hele hype. Driekwart van Nederland ging Compulite gebruiken. De NOS, later het NOB en DutchView werden onze grootste klant. Het kon niet op. Zij kochten gewoon 20 machines tegelijkertijd: 10 voor het gebruik en 10 als back up. Soms gaf ik twee maanden lang elke dag les aan belichters. Die trainingen vond ik het allerleukste van m'n werk. Daar hoorde je ook veel en dat had weer een sneeuwbaaleffect op de verkoop. Dat was een ongelooflijke tijd, niet alleen voor mij maar voor het hele bedrijf.'

'Met de concurrentie, of beter gezegd met de collega's van bedrijven om me heen, zoals ADB, Strand en Rolight kon ik altijd goed opschieten. Natuurlijk heb ik liever een opdracht dan dat iemand anders hem krijgt. Maar iedereen moet leven en z'n omzet halen. Toen ik bij Courage Light wegging, heb ik voor mezelf gesteld: krijg je een mooie opdracht, dan ga je uit eten. Verlies je een opdracht, dan ga je ook uit eten. Ik heb vaak genoeg mijn collega's gefeliciteerd als zij de opdracht kregen. Ik heb altijd ►

'Ik was altijd onderweg. Ik ben geen bureaumens, maar een mensenmens'

geleerd dat je nooit negatief moet spreken over anderen, vooral niet over bedrijven die hetzelfde doen als jij. Dat is het slechtste wat je kan doen, zeker tegen een klant die daar spullen heeft gekocht. Dan zeg je eigenlijk: je bent een klootzak geweest dat je daar gekocht hebt.'

Je hebt alle ontwikkelingen van de lichtcomputer meegemaakt en jezelf telkens opnieuw geschoold.

'Ja, dan kwam er weer een nieuw model uit en dat werkte weer helemaal anders. Toch ging dat eigenlijk heel makkelijk, omdat de bedieningsfilosofie achter de machines gelijk bleef. De volgorde van werken bleef hetzelfde. Met uitzondering van mijn ziekteperiode heb ik alles tot en met nu kunnen bijhouden. Ik heb me ook nog redelijk toegelegd op de Vector systemen en daar trainingen in gegeven. Maar als mensen heel diep wilden gaan met bewegend licht, dan moest ik het overlaten aan mijn collega Orit Freedman. De machines van tegenwoordig zijn hele uitgebreide tablets geworden. Op de nieuwste machines zitten niet eens meer faders. Die pak je uit het geheugen en zet je ergens op je tablet. Het is leuk om al die nieuwe ontwikkelingen mee te maken, maar ook spannend. Ik vroeg me altijd af of ik het apparaat op tijd onder de knie kon krijgen. Uiteindelijk ging dat allemaal van een leien dakje. Je leert je hele leven lang. Dat vergeten een hele hoop mensen. Wat je ook doet, je leert tot aan je dood toe, elke dag. Dat is mijn geloof.'

Je hebt kanker gehad en je hebt het overleefd, overwonnen zelfs.

'Ja, eind 2007 is dat ontdekt, per ongeluk. En vervolgens heb ik het hele traject doorgemaakt van chemo, bestraling, operatie, stoma. Toen vrij snel na het slechte nieuws zichtbaar was dat er geen uitzaaiingen waren, was ik heel positief. Ik ging nog niet lachend het ziekenhuis in. Daar heb ik zelf verstand van gestaan. Overigens, op de dag dat ik in het ziekenhuis te horen kreeg dat ik darmkanker had, zijn mijn vrouw en ik uit eten gegaan.'

En nu, wat ga je doen?

'Ten eerste ga ik leuke dingen ondernemen met mijn vrouw Lida. En ik ga door met het amateurgezelschap De Haarlemse Theatermakers, dat mijn broer Geoffrey en ik al een jaar of tien hebben. Daarmee produceren we elk jaar een nieuwe reeks voorstellingen in De Toneelschuur. Veel werk en vreselijk leuk om te doen. We vragen altijd iemand die het script schrijft, we doen nooit iets wat al bestaat. We vragen altijd een professionele regisseur, we hebben een cineast, ook een professional, en vaak werken we met live muziek. We zijn nu druk bezig met het opstarten van onze nieuwe productie *De kop van Jut*, geschreven

Don Courchaine achter een van de lichtcomputers. | FOTO: © ERIC DE RUIJTER

Don Courchaine

- 1970 - 1973 Dramaopleiding aan Drama school Gelijk Molier, Amsterdam
- 1973 - 1989 Acteur in films, tv-series, reclame en voice-over reclames en documentaires
- 1971 - 1979 Gewerkt bij diverse bedrijven, onder meer belichting films
- 1979 Oprichting Courage Light, Haarlem
- 1979 Eerste Compulite lichtcomputer geleverd aan De Oranjerie in Roermond
- 1981 - 1988 Eenmanszaak, verkoop Compulite Lichtregel Computers in Nederland in samenwerking met Compulite Israël en Mittmann Elektronik in Duitsland
- 1988 - 2014 Werkzaam bij Beo, later ook Trekwerk

en geregisseerd door René Retèl. Die komt uit in 2015. Ik heb me voorgenomen om ook zelf weer op het toneel te gaan staan. En ik ben Indonesisch opgevoed, gek op Indisch eten en ik vind het nog leuker om zelf te maken. Ik ga me niet vervelen.' ◀